

DE GEIT

De geit heeft twee grote oren en zij draagt een sik.
Het mannetje, de bok, heeft ook een sik maar die is een beetje groter.
Zoals de koe draagt zij horens. Je kan ook geiten ontmoeten zonder horens.

Als je aandachtig haar hals bekijkt, zie je twee kleine belletjes.

Het is een behendig beest. Je mag niet vergeten dat haar voorouders uit de bergen stammen waar ze moet kunnen klimmen en dalen. Haar hoef is in twee delen gesplitst.

De geit is levendig, verstandig en vriendelijk. Zij vermaakt zich graag.
Soms is dat vervelend, want zij haalt stommiteiten uit.

Zij draagt haar geitenjongen gedurende vijf maanden. Meestal heeft zij er twee, nooit drie. Als de kleintjes wijfjes zijn noemt men ze geitjes. Onder de geit is er een uier. Er zijn geen vier spenen, wel twee. De geitjes of geitelammetjes mogen al gras eten, maar zij worden slechts van de moeder afgehaald na twee of drie maanden. Als zij roept zegt men dat zij blaaf of mekkert.

Haar woning

Tijdens het mooie seizoen wordt de geit op de weide gezet zoals bijna alle dieren op de hoeve.
Toch moet haar een goede schuilplaats bezorgd worden want zij vreest de slechte weersomstandigheden (regen, wind, sneeuw).
's Winters moet zij in de geitestal.

Haar voeding

De geit is niet moeilijk te voeden, zij eet van alles. Gras, brandnetels, twijgjes en zelfs distels.
Als zij binnen is, geeft men haar hooi, graangewas (gerst, haver), wortels, beetwortels en korrels.
Zij houdt ook van brood, eikels (vrucht van de eik) en appels. Zij moet altijd proper water hebben.

De producten die de geit voortbrengt

De melk wordt gebruikt om kaas te maken. Het beroemde geitekaasje van Chavignol is gemaakt van geitenmelk.
Het is een voedzame melk die men soms aan sommige zieken geeft.
De melk heeft een sterke smaak.
Het zijn vooral de geitjes die men aan de slaggers verkoopt.
Met de huid maakt men handschoenen, schoenen en kleren.

HET VARKEN

Zijn lichaam heeft een roze tint met een stijve vacht van vezels.

Hij heeft grote hangende oren en een staart als een ontkurker.

Zijn neus heeft een bijzondere naam, het is de varkenssnuit.

Zijn reukzin is goed ontwikkeld.

In de natuur zal zijn snuit hem helpen de grond om te woelen en voedsel te vinden.

De zeug heeft dikwijls 10 tot 12 biggetjes. De kleintjes worden ook zwijntjes genoemd. De dracht duurt 3 maanden, 3 weken en 3 dagen.

Dat maakt ..... dagen.

Als een biggetje een tepel gekozen heeft, houdt het die tot het van de uier afgewend wordt (8 weken).

De eerste drie paren geven de meeste melk. Kan je dan zeggen welke biggetjes groter zullen worden en het snelst zullen verdikken ?

De biggetjes worden van de moeder afgehaald na 2 maanden.

Het varken heeft een slechte reputatie; men zegt vaak dat het vuil is. Dat is niet waar. Het varken is alleen maar vuil als de zwijnestal niet dikwijls genoeg uitgekuist wordt.

Het varken knort, men zegt dat het geknor uitstoot.

Geef de andere naam van het varken : het is het zwijn.

Zijn woning

Wij gaven reeds de naam van zijn huis, het is de zwijnestal.

Hij zal er de duur blijven van de vetmesting. Dat duurt niet lang, want hij verdikt zeer snel. Na vijf maanden weegt het al 100 kg. Het is op die leeftijd dat het aan de slager verkocht wordt.

Zijn voeding

Men voedt het varken met zaadkorrels, aardappels, wortels, gras en ook keukenafval. Bij dat afval vind je soms vlees. Het varken eet van alles. Men zegt dat het een alleseter is.

De produkten die het varken voortbrengt

Bij het varken wordt alles gebruikt.

Met het vlees hebben wij hesp, braadvlees en koteletten, vleespastei, worsten en bloedworst.

Men verkoopt zelfs de poten en de varkenssnuit.

Met de haren worden penselen en borstels gemaakt.

Men bedient zich van zijn goed ontwikkeld reukorgaan om de truffels te vinden. De truffels zijn bedolven paddestoelen die men in de keuken gebruikt.

HET SCHAAP

Je kan zien dat het schaap lange gekrulde haren heeft dat wol heet.

Die wol vormt de vacht. Welke kleur heeft de vacht ? Wit, bruin of zwart.

Als je het schaap aanraakt, worden je handen vettig. Het is de schapesmeer die aan de wol is gesmeerd en het water afstoot. De vacht isoleert het schaap tijdens de winter van de vochtigheid en de koude.

Als het schoon weer begint te worden, moet de vacht geschoren worden.

Indien dat niet gebeurt, heeft het schaap het te warm en lijdt het eronder.

Het wijfje van het schaap heet de ooi, het mannetje noemt men de ram. De dracht duurt vijf maanden zoals bij de geit. De ooi schenkt het leven meestal aan een of twee kleintjes. De kleintjes heten lammetjes. Het afwenden van de moeder gebeurt na drie tot vier maanden. Herinner je, de geitelammetjes worden eveneens op die leeftijd afgewend.

De geboorte heeft een speciale naam , het is de tijd van het lammeren werpen.

Wist jij dat het geluid van het schaap blaten heet? Men zegt dat het schaap blaas.

Zijn woning

Het is een sterk dier.

's Zomers staat het op de wei. In sommige streken leidt men de kudden naar de bergen, waar zij gemakkelijker voedsel vinden. Dat heet de seizoenstrek. 's Winters worden zij in de schaapstal gestopt.

Zijn voeding

Op de weide voedt het zich met gras. Het gras bestaat vooral uit gewas, maar ook uit klavertjes.

's Winters krijgt het geplet graangewas, hooi en korreltjes.

De produkten die het schaap voortbrengt

Zoals bij de geiten, verkoopt men slechts de jonge beesten. Het vlees van het volwassen schapen heeft een vrij sterke smaak. Men kweekt de schapen ook voor de wol. Sommige rassen brengen meer wol voort dan andere. De merinoschapen kunnen tot 8 kg wol geven.

De melk dient om kaas te maken. De Roquefort is gemaakt met melk van de ooi. Met de huid wordt leder gemaakt.

Suggestie :

Zoek op wat de mens van wol maakt.

Leg van elk produkt de fabricagemethode uit.

HET KONIJN

Het konijn is een angstig dier.

Het heeft grote oren.

Het heeft ook vlijmscherpe tanden. Men zegt dat het een knaagdier is. Zijn achterste poten zijn veel langer dan zijn voorste. Het bezit stevige klauwen waarvoor men dient op te passen. Het heeft een zachte vacht, bestaande uit zeer fijne en strakke haren. Het is de pels. Hij kan van verschillende kleur zijn, bijvoorbeeld wit, bruin of gevlekt.

Bij een wandeling in de natuur kan men soms wilde konijnen zien. Die konijnen hebben een grijs-bruine pels. Het bovenste van de staart is zwart en het onderste wit.

Je kan ook een dier ontmoeten dat op een konijn lijkt, het is de haas.

De haas is rijziger, zijn oren zijn langer en zijn nagels zijn zwart.

Maak een tabel met al de kenmerken van ..... van .... en van....

De moeder van de konijntjes heet moerkonijn. Zij kan vier- tot zesmaal per jaar kleintjes krijgen en elke keer kan het van acht tot twaalf konijntjes ter wereld bregen.

Kan je het kleinste en grootste aantal kleintjes berekenen dat een konijn gedurende een jaar kan krijgen ?

Men zegt dat het een vruchtbaar dier is. Leg uit waarom.

Het konijn piept of krijst.

Zijn woning

Het wordt geplaatst in een kooi met hooi die konijnenhok genoemd wordt.

Zijn voeding

Men geeft het droog voedsel zoals hooi en korrels. Hij krijgt ook verse voeding : klavertjes, paardenbloem, plantain en gras. Hij houdt van wortels en vruchten.

Men mag niet vergeten om het jonge takjes of een stukje hout te geven om het de gelegenheid te geven zijn tanden te gebruiken.

Het konijn eet zijn eerste keutels. Die keutels bevatten voedsel dat niet helemaal verteerd is.

De tweede keutels, die niet opgegeten worden, zijn zwart en hard. Men zegt dat het konijn een dreketend dier is.

De produkten die hij voortbrengt

Het konijn wordt gekweekt voor zijn vlees en zijn pels. Er bestaat een ras dat vooral voor zijn pels gekweekt wordt, de Angora. Dat ras heeft haar dat tot 12 cm lang is.

Met dat ras maakt men de Angora-wol.

DE KOE

De koe is een dier dat er niet van houdt om alleen te leven. Het is daarom dat de landbouwer ze in kudden verzamelt. Als een dier het gezelschap opzoekt van andere dieren, zegt men dat het een kuddedier is. Je kan zien dat de koe horens heeft. Soms groeien ze slecht en kunnen ze haar kwetsen. Daarom worden ze weggenomen, dat heet de horens afnemen.

Haar neus, de snuit, heeft twee neusgaten.

Haar poot eindigt op een harde hoef. Hij is in twee delen verdeeld maar hij kan geheel blijven bij andere dieren zoals het paard of de ezel.

Het mannetje heet de stier maar misschien heb je ook al horen spreken over de os. Het is een stier die zich niet kan voortplanten.

De koe draagt het kleintje, het kalf, gedurende 9 maanden. Die periode heet de dracht. Als de koe haar kalfje op de wereld brengt, zegt men dat ze kalft. Om haar kalfje te voeden heeft de koe een uier met 4 spenen. Het kalf drinkt of zuigt aan een van die spenen.

Tijdens de eerste dagen van zijn leven drinkt het kalf een zeer voedzame melk, de colostrum.

Die melk zal het op krachten laten komen en het helpen om zich te beschermen tegen sommige ziekten.

Na drie maanden kan het kalf van de moeder afgehaald worden.

Een dier wordt afgewend als het helemaal geen melk meer van de moeder drinkt.

Als de koe haar stem laat horen, zegt men dat zij loeit of brult.

Haar woning

's Zomers staat zij op de wei. Zij kan dan op haar gemak grazen. Een dier graast als hij het gras niet kan snijden en hij het moet uitrukken.

's Winters blijft de koe in de stal.

Haar voeding

Als de koe op de weide staat, eet het gras. De dieren die gewassen eten zijn planteneters. De koe is ook een herkauwer. De herkauwers zijn planteters die een maag hebben met vier zakken en die hun voedsel een tweede keer kauwen.

In de winter geeft de boer haar hooi, hagelslag van gedroogde pulp of rupsklaver (dat is een plant) en maïs. De pulp is wat overblijft van de beetwortel na een bezoek aan de fabriek.

De producten die de koe voortbrengt

De koe wordt gefokt voor haar melk.

Zij kan slechts melk geven als zij een kalf gehad heeft. Als de boer de melk wil houden moet hij beletten dat het kalf de melk uitdrinkt. Hij zal de kleine van de moeder afhalen na enkele dagen.

Gedurende 7 tot 8 maanden kan de koe 20 tot 30 liter melk geven.

Met de melk kan men kaas maken.

De Gouda wordt met melk van de koe gemaakt. Men kan ook yoghurt maken, witte kaas en boter.

Zij wordt ook gekweekt voor haar vlees. Men bedient zich ook van haar leder om kleren te maken of meubels te overtrekken.

DE EZEL

** De ezel lijkt op een paard, maar is kleiner.

** Zijn oren zijn groter, zijn ledematen fijner en zijn haren langer. Zijn manen zijn dan weer korter.

** De ezel die je het vaakst tegenkomt, heeft een grijze of bruine vacht en het uiteinde van zijn oren is zwart. Het topje van zijn neus is vaak helderder. Langsheen zijn wervelkolom en op zijn voorste schouder toppen heeft hij een zwarte lijn. Deze vormt een kruis dat het Andreas-kruis wordt genoemd.

** Aan het einde van zijn voeten heeft hij hoeven. Het hoorn van de hoef verslijt bij het stappen, maar groeit soms te snel weer aan. Het moet dan afgesneden worden.

** De ezel is een zeer moedig en zachtaardig dier. Zijn reputatie van een koppig dier te zijn, is onterecht. Zoals vele dieren is hij slechts koppig als hij mishandeld wordt. Het is zijn manier om te zeggen dat hij niet akkoord gaat.

** Het mannetje van de ezelin draagt ook een andere naam :..... Het jong wordt ..... genoemd.

** De moeder draagt het jong gedurende 1 jaar.

** Terwijl veulens pas na 2 weken gras beginnen te eten, doet het ezelsveulen dit reeds vanaf de 3de dag. Als het 6 maanden oud is, drinkt het ezelsveulen geel melk meer.

** De ezel hinnikt niet, hij balkt.

Het woongebied van de ezel

** Tijdens de zomermaanden loopt hij graag in de weide rond. Van zodra het slecht weer wordt, moet hij echter op stal gezet worden.

De voeding van de ezel

** De ezel is niet veeleisend. Men komt hem trouwens vaak tegen in zuiderse landen waar de plantengroei schraler is dan bij ons. In de winter krijgt hij hooi en graangewassen. Soms geeft men hem enkele wortels en wat fruit. Hij eet heel graag brood.

Waarom worden ezels gefokt ?

** Omdat de ezel een moedig dier is, wordt hij vaak gebruikt om lasten te dragen en karren voort te trekken.

** Bij ons wordt hij vooral gefokt voor het plezier en in het bijzonder voor dat van de kinderen.

DE EEND

** Als een eend stapt, doet zij dat al waggelend. Als je haar poten van naderbij bekijkt, zie je dat haar tenen verbonden zijn door een vlies. Dit is een zwalvlies dat de eend helpt bij het zwemmen. De eend is een **zwemvogel**.

** Geef de naam van een andere zwemvogel die je kent : de .....

De snavel van de eend is gemakkelijk te herkennen : hij is breed en plat. De snavel dient om het voedsel te filtreren dat de eend opsloopt als zij in de modder wroeft. De snavel dient dus als een zeef.

**Als de eend zwemt of in het water duikt, moeten haar veren waterdicht zijn. Zij beschikt hiervoor over speciale klieren die zich onder de stuit (het staartstuk) bevinden en een soort olie afscheiden. Met haar platte snavel neemt zij een beetje van deze olie en verspreidt ze over haar veren. Dit kan zeer lang duren. Wat zou er gebeuren als de eend deze olie niet had ?

.....

** Het mannetje van de eend heet ..... De vrouwelijke eend is de ..... en het jong wordt ..... genoemd. De broedtijd van de ..... duurt 28 dagen, maar bij sommige eenden duurt deze 35 dagen. De wijfjeseend kan 15 tot 24 eieren leggen.

** Je kent waarschijnlijk de kreet van de eend. Men zegt dat zij snatert of kwaakt.

Het woongebied van de eend

** De eend is zeer sterk en heeft niet veel zorg nodig. Men kan haar het hele jaar door buiten laten als zij maar een goede schuilplaats heeft om zich te beschutten. Zij kan ook 's avonds met de kippen binnengelaten worden.

** Als de eend een vijver heeft, is haar geluk volkomen.

De voeding van de eend

** De eend eet gras dat zij afsnijdt met de getande randen van de snavel. Zij voedt zich eveneens met insecten, **weekdieren** (zoals slakken) en zaadkorrels.

De producten van de eend

** De eend levert verschillende producten.

** Het **dons** (dit zijn zeer kleine veren) wordt gebruikt om oorkussens, verenbedden, slaapzakken te maken.

** Het vlees van de eend is zeer gewaardeerd. Er bestaat een eend die enkel om haar vlees gekweekt wordt : de **ba** **staardeend**. De bastaardeend is een kruising van een muskuseend en een gewone eend. De bastaardeend heeft een probleem : zij is steriel, dit wil zeggen dat zij geen jongen kan hebben.

** Net zoals de gans wordt de eend vetgemest om ganzelever te verkrijgen.

DE DUIF

** De duif is de enige vogel in de boerderij die in alle vrijheid mag vliegen.

** Als de duif een wijfje kiest, houdt hij haar tot het einde van zijn leven. Men zegt dat zij een **koppel** vormen.

Gedurende 18 dagen broeden het mannetje en het wijfje 2 eieren uit. Daarna legt het wijfje nooit meer eieren.

De **jonge duiven** worden blind geboren en zonder veren. Ze kunnen zich niet verplaatsen en zich voeden zoals kuikens van kippen, eenden of ganzen. Ze zijn afhankelijk van hun ouders.

Leg uit wat dit betekent.

.....
.....

Gedurende de eerste 4 of 5 dagen krijgen de jonge duif melk uit de **krop** van de moeder. Deze melk wordt **duivemelk** genoemd.

** De duif fluit niet, maar **kirt**.

Het woongebied van de duif

** Elk koppel heeft een nest dat beschut is : de **duiventil**.

De voeding van de duif

** De duif heeft een grote bek om zaadkorrels te **pikken**.

** Ze krijgen vaak een mengsel van maïs, tarwe en spliterwtten. Om deze korrels fijn te maken, slikt de duif steentjes in die dan in de ..... vallen.

De produkten van de duif

** Duiven worden gekweekt voor hun vlees en om hun fraaie veren.

Sommige duiven hebben zulke mooie kleuren en soms zo eigenaardige vormen dat men ze kweekt voor het plezier.

** Vroeger werden ze gebruikt om boodschappen over te brengen. Deze werden aan hun poten of aan hun hals bevestigd.

DE KIP

** De kip heeft veren en is dus een vogel.

Op de kop heeft zij een **kam**. Onder de snavel draagt zij twee kleine rode **lellen**.

** De poten hebben krachtige nagels om in de grond te wroeten en gemakkelijker voedsel te vinden (insekten, zaadkorrels, wormen).

Het mannetje, de **haan**, heeft één nagel meer, de **spoor**.

** De kip kauwt het voedsel niet omdat ze geen tanden heeft. Ze heeft een snavel om zaadkorrels te **pikken** en andere dieren vast te klemmen.

** Zoals alle vogels legt de kip ..... . Ze blijft er geruime tijd opzitten om ze warm te houden. Dit is de **broedtijd**. Deze duurt 20 tot 21 dagen. Nu en dan bevochtigt zij de schaal opdat de kuikens ze gemakkelijker zouden kunnen openbreken bij het uitkomen van de eieren. Dank zij al deze goede zorgen komen de kuikens goed tot ontwikkeling.

Om te weten of een ei **bevrucht** is (of er een kuiken in zit), moet je het ei **tegen het licht houden**.

Hiervoor gebruikt men een eierschouwer. Dit is een kleine lamp die de binnenkant van het ei verlicht. Men ziet dan of het ei bevrucht is en of er een kuiken in zit. Men kan dit doen vanaf de 17de dag. Als men niet over dit apparaat beschikt, plaatst men het ei in een pot koud water. Als er een kuiken in zit, zal het rillen en het ei doen bewegen. Als er geen kuiken in zit, zegt men dat het ei onbevrucht is.

Van zodra het kuiken uit het ei komt, kan het water drinken en zaadkorrels eten. Het kuiken blijft 4 weken bij de moeder en wordt dan **autonoom** (onafhankelijk). Dit wil zeggen dat het alleen kan leven, zonder zijn moeder.

** Men moet weten dat niet alle eieren kuikens voortbrengen. Om kuikens te krijgen, moeten de haan en de hen paren. De eieren zijn dan bevrucht.

Het woongebied van de kip

** Als er geen gevaar dreigt, mag men kippen vrij laten rondlopen. Anders blijven ze binnen een omheinde ruimte. 's Avonds laat men ze binnen in een kippenren.

De voeding van de kip

** De kip eet of beter slikt de zaadkorrels, de wormen, het gras of de insecten die ze vindt.

** Om de zaadkorrels te verteren, slikt de kip kleine steentjes in die in een zak opgeslagen worden, de **spiermaag**. Deze steentjes dienen om de korrels fijn te malen.

Voordat ze in de spiermaag terechtkomen, vallen de korrels in een eerste zak waar ze week worden : dit is de **krop**.

De produkten van de kip

** De kip geeft ons eieren die we gebruiken in gebakjes, in mayonnaise, om omeletten te bakken, en in vele andere bereidingen.

** Het vlees van de jonge kip en de haan is heel lekker. De jonge kip wordt **piepkuiken** genoemd.____

HET PARELHOEN

** De pluimen van het parelhoen zijn altijd grijs met witte vlekken.

** De hals is naakt, zonder pluimen.

** De vader van de jonge parelhoentjes wordt eveneens **parelhoen** genoemd. Hij heeft geen **sporen** zoals het mannetje van de kip, de .....

** De eieren zijn uitgebroed na 26 of 27 dagen. Er zijn vaak een vijftiental jonge hoentjes. Deze worden **parelhoentjes** genoemd.

** Het parelhoen is een slechte moeder, zij besteedt niet veel tijd aan het uitbroeden van haar eieren. Als de eieren niet voldoende warm gehouden worden, kunnen ze niet worden uitgebroed. Daarom laat men ze uitbroeden door een kip of een kalkoen.

** Men zegt ook dat het parelhoen **schreeuwt**.

De woongebied van het parelhoen

** Het parelhoen heeft ruimte nodig en kan buiten blijven als het over een schuilplaats beschikt.

De voeding van het parelhoen

** Het parelhoen houdt van insecten die het vindt door in de grond te wroeten. Het eet ook zaadkorrels en meel als hem dit gegeven wordt.

De produkten van het parelhoen

** Het parelhoen wordt gekweekt voor zijn vlees, maar men verkoopt enkel jonge parelhoentjes.

DE KALKOEN

- ** De kalkoen is de grootste vogel van de hoenderhof.
  - ** Hij heeft sterke poten en krachtige nagels die hij gebruikt om in de grond te wroeten en eten te vinden.
  - ** Zijn vederdos is wit of zwart met witte puntjes en zijn hals draagt geen veren.
  - ** Bovenop zijn bek heeft hij een knobbel rood vlees, dit is de **lel**.
- Bij het mannetje, de **kalkoense haan**, is de lel meer ontwikkeld. Als hij kwaad wordt of als hij het wijfje wil behagen, kan de lel rood of blauw worden. hij kan zijn staart ook opzetten. Noem nog een andere vogel die zijn staart kan opzetten : .....
- ** Het wijfje, de **kalkoense hen**, broedt 15 tot 20 eieren uit gedurende 28 dagen.
  - ** Om de jongen te roepen, **klokt** de kalkoen.

Het woongebied van de kalkoen

- ** Het huis van de kalkoen lijkt op een kippenren, maar de rekken zijn hoger geplaatst.

De voeding van de kalkoen

- ** De kalkoen eet zaadkorrels, insekten en meel. Een slak gaat er ook wel in.

De produkten van de kalkoen

- ** Dunne kalkoenlapjes en kalkoengebraad worden zeer op prijs gesteld.

DE GANS

** De gans lijkt een beetje op de eend, maar haar hals en haar poten zijn langer en haar snavel is sterker.

** De gans heeft eveneens ..... tussen de tenen en is dus een .....

** De gans is een uitstekende bewaker. Van zodra zij iets ziet bewegen, begint zij te **snateren**.

Lang geleden werd zij door de Grieken gebruikt om hun tempels te bewaken. Als zij ontevreden of bang is, kan zij blazen.

** De mannetjesgans is de **gent**. De gans broedt 10 tot 14 eieren uit gedurende 32 dagen. De **ganzekuikens** voeden zich vanaf de eerste dag met zaadkorrels. Het ei van de gans is veel groter dan dat van de andere vogels in de hoenderhof.

** De **hoenderhof** is de plaats waar kippen, eenden, enz. gekweekt worden.

Het woongebied van de gans

** De gans is stevig gebouwd. Een schuilplaats is voldoende.

De voeding van de gans

** De gans eet hetzelfde als de eend : gras, zaadkorrels, insecten en weekdieren.

Haar snavel dient eveneens om het voedsel te filtreren dat zij in het water vindt.

De produkten van de gans

** Net zoals dat van de eend wordt het dons van de gans gebruikt om verenbedden, oorkussens of jassen te maken.

** Het vlees van de gans is heerlijk als het gebraden is. Het zijn vooral de witte ganzen die gekweekt worden voor het vlees. De ganzen van Toulouse (die bruin zijn) worden gebruikt voor de ganzelever. Ganzelever wordt verkregen door de gans **vet te mesten** met een mengsel van maïs en varkensreuzel.

ANTWOORDEN OP DE VRAGEN

De ezel

Het mannetje van de ezel : de ezelhengst.

Het jong van de ezel : het ezelsveulen.

De eend

Een andere zwemvogel : de gans.

Wat zonder olie ? De veren zouden niet waterdicht zijn, zeer zwaar worden. De eend zou niet kunnen zwemmen, maar zinken.

Het mannetje van de eend : de woerd. Het vrouwtje : de wijfjeseend. Het jong : het eendekuiken.

De gans

De gans heeft eveneens vliezen tussen de tenen en is dus een zwemvogel.

De duif

Om de zaadkorrels fijn te maken, slikt de duif steentjes in die dan in de spiermaag vallen.

Het parelhoen

Het mannetje van de kip : de haan.

De kalkoen

Een andere vogel die de veren opzet : de pauw.

De schedel van de koe

De koe beschikt over een vetplooï om het gras uit te rukken.

Het konijn

Het konijn knaagt, is dus een knaagdier.

Om te eten, hebben wij onze tanden nodig. Sommige dieren hebben ook tanden. Wij hebben gezien dat niet alle dieren van de boerderij dezelfde voeding krijgen. Misschien heb je het gebit van deze dieren gezien en vastgesteld dat de tanden soms zeer verschillend zijn. Wij hebben eveneens verschillende soorten tanden.

de snijtanden dienen om te snijden

de hoektanden dienen om te verscheuren

de kiezen dienen om plat te drukken, om fijn te malen.

Dit is de schedel van een koe.

Je kunt twee soorten tanden herkennen : k.....
en s..... De koe heeft geen tanden aan
de bovenkaak. Men zegt dat zij een v.....
heeft.

Om gras te nemen, knijpt zij de grassprietjes tussen deze
v..... en de onderste snijtanden.

De koe kan het gras niet snijden, zij trekt het uit. Zij bedient
zich hiervoor van haar kiezen om het gras .....
Zijn er tanden die de koe niet bezit ? Welke ?

De koe eet gras en planten. Zij is een h..... of een plantenetend dier. Dieren
die zich met gras en planten voeden, zijn h..... Ken je nog andere
h..... ? Geef een paar voorbeelden :

Laten we nu eens het konijn bekijken.

Het konijn is ook een h.....
Het eet planten, net zoals de koe.
Het heeft dezelfde soorten tanden als de koe, k.....
..... en s..... Je kunt
zien dat zijn s..... zeer groot zijn.
Deze tanden dienen om te k.....
Zijn s..... groeien zijn hele leven
lang. Men zegt dat zij een konstante groei kennen. Om te
vermijden dat ze te groot zouden worden en zouden kwetsen,
brengt het konijn het grootste deel van zijn leven door met
k.....
De tweede tekening toont wat er van zijn snijtanden terecht-
komt als ze niet kunnen afslijten. Men zegt dat het konijn een
k..... is. Noem nog een paar andere
knaagdieren :

Bekijken we nu de schedel van de kat.

De kat heeft hoektanden in de vorm van dolken. Deze tanden dienen om het vlees te ..... en er kleine stukken van te maken die gemakkelijker platgedrukt kunnen worden.

De kat heeft eveneens k..... en s.....

De s.....dienen enkel om het vlees van de beenderen te schrapen (af te krabben). De kat eet geen gras om zich te voeden. Zij eet enkel vlees.

Men zegt dat de kat een c..... is.

Geef 5 andere c.....

Hieronder zie je de schedel van het varken.

Schrijf de naam van elke tand op de stippellijn. Waarin verschilt het gebit van het varken van dat van de andere dieren die we gezien hebben ?.....

.....

Het varken eet alles : gras, wortels en vlees. Men zegt dat hij een o..... of een alleseter is.

Denk goed na. Is de mens een herbivoor (planteneter), een

1. In de eerste kolom zie waarvoor de dieren hun tanden gebruiken.
In de tweede kolom staat de verschillende soorten tanden. Zoek het juiste gebruik dat het dier van elke tand maakt en verbind deze twee kolommen met pijlen.
2. In de derde kolom staan een aantal voedingsmiddelen. Zoek met welke tanden deze voeding wordt opgegeten en verbind deze twee kolommen opnieuw met pijlen.

GRAANGEWASSEN

SNIJTAND

VERSCHEUREN

WORTELS

HOEKTAND

**MALEN,
PLATDRUKKEN**

VLEES

KIES

**SNIJDEN,
AFDRUKKEN**

GRAS

1. In de eerste kolom staan een aantal dieren.

In de tweede kolom vind je verschillende voedingsmiddelen.

Geef aan elk dier de juiste voeding en verbind de twee kolommen met pijlen.

Gebruik een verschillende kleur voor elk dier.

2. In de derde kolom staan alle tanden waarmee dieren hun voeding eten. Verbind de kolommen 2 en 3 met dezelfde kleuren van daarnet.

BIET	SNIJTAND
GRAS	
VLEES	HOEKTAND
BLAD	
WORTEL	KIES
AFVAL	
GRAAN	

Hieronder staan een aantal dieren afgebeeld, waaronder een paar zoogdieren.

Zoogdieren zijn dieren die hun jongen zogen, dit wil zeggen dat de jongen melk drinken aan de tepels van hun moeder.

Zoek nu alle zoogdieren tussen de dieren die hieronder afgebeeld zijn.

Deze arme dieren hebben hun reukzin verloren, ze ruiken niets meer.
Geef aan elk dier zijn neus terug.

Deze dieren hebben een klein probleem : iemand heeft hun poten door elkaar gehaald.
Geef aan elk dier de juiste poten terug door ze met hun lichaam te verbinden. Zo kunnen ze weer allemaal lopen !

De dieren van de boerderij worden gekweekt voor verschillende doeleinden.
Verbind elk dier met de produkten die het levert door middel van een pijl.

De nacht breekt aan, elk dier keert terug naar huis.

1. STAL

2. KONIJNEHOK

3. KIPPENREN

4. KOEIESTAL

5. SCHUILPLAATS

6. GEITESTAL

7. DUIVENTIL

8. SCHAAPSKOOI

Sommige dieren eten hun voedsel twee keer op. Om ze hierbij te helpen, hebben zij een maag bestaande uit 4 zakken. Zij worden herkauwers genoemd.

Onderstreep de herkauwers in deze lijst met dieren :

koe - schaap - kip - paard - varken - geit - konijn

Al deze moeders zijn radeloos. Tijdens de nacht zijn hun jongen van plaats veranderd. Help ze hun jongen terug te vinden. Verbind elke moeder met haar jong en gebruik hiervoor telkens een andere kleur.

OOI

KUIKEN

KONIJN

KALF

KALKOENSE HEN

BIGGETJE

GANS

KALKOENS KUIKEN

KIP

KONIJNTJE

ZEUG

EENDEKUIKEN

MERRIE

VEULEN

EEND

GANZEKUIKEN

GEIT

GEITELAM

KOE

LAM

Zoek in de volgende lijstjes de dieren die er niet thuishoren. Zeg ook waarom.

gans - kip - eend - haan

koe - geit - paard - schaap

konijn - rat - geit - muis

kalkoen - varken - hert - ezel

Eén of andere grapjas heeft alle definities door elkaar gehaald.
Plaats het juiste nummer naast elke letter.

A. HERKAUWER

1. Troep bijeenbehorende dieren.

B. SPENEN

2. Dier dat graag in groep leeft, dat het gezelschap van andere dieren opzoekt.

C. KUDDEDIER

3. Dier waarvan de maag uit 4 zakken bestaat.

D. KUDDE

4. Het jong niet meer zogen of van de moedermelk laten drinken.

Alle dieren die in de boerderij worden gekweekt, bevinden zich in deze tabel.
Probeer ze te vinden.

Tijdens het bezoek aan de boerderij van de H. en Mw Mévisse heb je kunnen vaststellen dat er een dier was dat wij niet in Petit-Foriest hebben. Teken dat dier.

De H. en Mw Mévisse zijn veehouders die gespecialiseerd zijn in het fokken van .....

Van zodra de koe gekalfd heeft (dat zij een kalf heeft geworpen), begint zij ..... te produceren om het te voeden.

Na enkele dagen reeds scheidt de veehouder het kalf van zijn moeder.

Het wordt van zijn moeder afgehaald : dit is het spenen.

Kan jij een reden geven waarom dit spenen zo snel gebeurt ?

.....
.....
Weet je nog hoeveel liter melk een koe per dag kan geven ?

Hoeveel keer per dag gaat de veehouder zijn koeien melken : 1, 2 of 3 keer ? En op welke ogenblikken ? .....

.....
Nadat het kalf van de moeder gescheiden is, geeft de veehouder het gedurende 3 maanden melkpoeder ter vervanging van de moedermelk.

Welk van de 3 schema's hieronder komt overeen met datgene wat er gebeurt in de boerderij die we bezocht hebben ?

Omcirkel het schema waarin de veehouder iets moet kopen om zijn kalf te voeden.

In welke boerderij kan je de meeste produkten kopen. Noem ze.

Na afloop van deze 3 maanden geeft de veehouder andere voedingsmiddelen aan het kalf. Noem ze : .....

.....
Sommige hiervan worden door de veehouder zelf geproduceerd, namelijk.....
en .....

De koeien krijgen geen volledige .....

Na de oogst worden ze naar de fabriek gebracht waar er s.....
uit getrokken wordt.

Welk ander produkt wordt nog door ..... geleverd ?.....

Deze kunnen meteen naar de veehouder terugkeren waar ze vers gegeten kunnen worden. Ken je een andere manier om ..... te gebruiken ?

Mais passeert niet langs de fabriek, maar ondergaat eveneens een kleine verwerking. Onmiddellijk na de oogst hakt de boer de maïs in fijne stukjes en slaat hem op in een silo. Vervolgens drukt hij deze aan met zijn ..... en overdekt hem met een zeil om hem te beschermen tegen regen, sneeuw en lucht.

Op welke manier houdt de boer het zeil vast dat de silo overdekt ?

.....
Aangezien de boer niet alles wat hij nodig heeft zelf teelt, moet hij voedsel van kooplui kopen.

Noem 2 voedingsmiddelen die hij koopt : ..... en .....

De kalveren worden nog gevoed gedurende 15 maanden. Tijdens deze periode worden ze in een zeer kleine omheinde ruimte geplaatst en mogen ze nooit in de wei gaan rondlopen. Weet jij waarom ? .....

.....
Na deze 15 maanden worden de jonge mannetjes of .....

aan een andere fokker verkocht die ze gaat .....

Ze blijven er 4 tot 6 maanden en worden dan verkocht aan de slager.

De jonge wijfjes of ..... worden in weiland geplaatst en worden bewaard voor de voortplanting.

Vroeger zette men de koeien er niet toe aan te snel en te vaak jongen te werpen. Ze leefden in hun eigen tempo en konden tot 12 jaar leven. Nu moeten ze al te snel kalven en veel melk produceren. Ze zijn snel uitgeput en veel vaker ziek en de boer bewaart ze nog slechts tot hun 4 jaar.

Wij hebben vernomen dat de H. en Mw Mévisse velden (maïs, graangewassen, enz.) en weilanden bezitten om hun koeien van voedsel te voorzien.

In deze velden en weilanden kan onkruid groeien. Er kunnen eveneens schadelijke (slechte) insecten leven. Om de teelten te beschermen, gebruikt men chemische produkten die soms zeer gevaarlijk zijn, echt vergif : de zogenaamde PESTICIDEN.

Deze pesticiden bevatten insecticiden om de i..... te bestrijden en herbiciden om het o..... te bestrijden.

Al deze produkten dringen in de grond en maken deze giftig.

Je hebt gezien dat de planten hun voeding uit de grond halen. Wat kan je dan zeggen over de planten die op deze grond groeien ?

.....
.....

Bekijk deze tekening. Wat kun je eruit afleiden ?

.....
.....
.....
.....

Een insecticide doodt de insecten die de oogst kunnen beschadigen of vernielen. Wat gebeurt er met de insecten en de dieren die in de grond leven ?

.....
.....
.....
.....

Als je weet dat de pesticiden zich ophopen in de weefsels (er dus blijven inzitten), in welk dier zul je dan de meeste pesticiden aantreffen ?
Bekijk de volgende tekening, zij kan je helpen.

Aan de Azurenkust hebben zich overal bladluizen verspreid. Sommige tuinmannen hebben insecticiden gebruikt. Alle bladluizen zijn dood, maar men heeft ook vastgesteld dat het aantal vogels is verminderd.

Andere tuinmannen hebben lieveheersbeestjes in Australië gekocht. Omdat de bladluizen als voedsel voor deze beestjes dienen, zijn ze verdwenen. In deze streek is het aantal vogels niet verminderd.

Wat is er volgens jou gebeurd ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Een wolk van sprinkhanen dreigt een volledig veld met graangewassen te vernielen. Wat kan men doen ?

.....
.....
.....
.....
.....